

Sygn. akt IX U 385/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Łącka
Protokolant:	Joanna Metera

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2019 r. w Rybniku

sprawy z odwołania W. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 15 marca 2019 r. Znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w wymiarze 2,5 tony rocznie za 2019 rok.

Sędzia

Sygn. akt IX U 385/19

UZASADNIENIE

Ubezpieczony W. K. w dniu 25.02.2019r złożył wniosek o wypłatę ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla uprawnionych emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych w wymiarze 2,5 tony.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 15.03.2019 r.

odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa

do bezpłatnego węgla ponieważ ubezpieczony nie należy do grupy osób uprawnionych bo Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 20.02.2008r sygn.akt IX U 198/08 oddalił jego odwołanie w sprawie wypłaty ekwiwalentu.

Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji i wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do ekwiwalentu pieniężnego za węgiel za 2019r bo kiedyś go pobierał i jako emeryt górniczy powinien mieć do niego prawo.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując

stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Podniósł dodatkowo, że ubezpieczony nie dołączył do wniosku dokumentów potwierdzających zachowanie uprawnienia do spornego ekwiwalentu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W. K. przeszedł na emeryturę z Przedsiębiorstwa (...) w R. z dniem 11.03.1989r.

Bezpośrednio po przejściu na emeryturę pobierał deputat węglowy do

31.12.1995 r. w ilości 2,5 tony rocznie.

Przedsiębiorstwo (...) w R. pismem z dnia 13.12.1996r. poinformowało organ rentowy, iż z dniem 01.01.1996 r. na podstawie aneksu nr (...) z dnia

17.11.1995 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Przedsiębiorstwa (...) w R. odstąpiono od wydawania węgla deputatowego dla emerytów i rencistów. Do podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego wliczono pełną wartość deputatu węglowego. Pierwszy wniosek o wypłatę ekwiwalentu ubezpieczony złożył 11.09.2007r ale organ rentowy odmówił jego wypłaty a odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji zostało oddalone przez tut. Sąd wyrokiem z dnia 20.02.2008r sygn. akt IX U 198/08. Ubezpieczony nie zaskarżył powyższego wyroku (załączone akta sprawy IX U 198/08).

W oparciu o powyższe Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 06.07.2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych /Dz.U. z 2016r poz. 1192 j.t./ ustawa określa zasady i sposoby realizacji uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla zwanego dalej „ekwiwalentem” przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych za okres od 1 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.

W art. 2 ust. 1 powyższej ustawy zawarta jest definicja ustawowa osoby uprawnionej.

Są to uprawnieni do bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Zakładów (...) z dnia 21.12.1991 r., którzy uzyskali emeryturę lub

rentę przed dniem 01.07.2007 r. a po dniu 31.12.2001 r. nie pobierali ekwiwalentu

- emeryci i renciści, którzy pobierali bezpłatny węgiel w naturze od przedsiębiorstw robót górniczych

- osoby, które na emeryturę lub rentę przeszły z przedsiębiorstw robót górniczych

- wdowy, wdowcy i sieroty mający ustalone prawo do renty rodzinnej po byłych pracownikach przedsiębiorstw robót górniczych.

W powyższym Układzie w art. 22 uregulowano, że emerytom i rencistom oraz

wdowom, wdowcom i sierotom uprawnionym do renty rodzinnej po pracowniku przysługuje bezpłatny węgiel w naturze z tym, że dopuszczono możliwość wypłaty deputatu węglowego w ekwiwalencie pieniężnym.

Na podstawie protokołu dodatkowego nr 7 z dnia 21.11.1995 r. uprawnieniami do bezpłatnego węgla objęto także emerytów i rencistów zamieszkałych w kraju, których uprawnienia powstały na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980 r., i którzy korzystali z nich w dniu 25.11.1995 r.

Protokołem tym wprowadzono także do Układu art. 44¹ o treści.... od dnia 26 listopada 1995r. postanowienia art. 22 nie dotyczą jednostek, które do dnia 25 listopada 1995 r. w swoich zakładowych układach zbiorowych pracy odstąpiły na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw /Dz.U. Nr 113, poz. 577 ze zm./ od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla PW z dnia 1 lutego 1980 r.

W dniu 17.11.1995 r. zawarto aneks nr (...) do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Przedsiębiorstwa (...) w R. obowiązującego od 26.11.1994 r. na mocy którego od dnia 01.01.1996 r. zaprzestano wydawania węgla w naturze lub jego pieniężnego ekwiwalentu osobom uprawnionym do jego otrzymywania na podstawie ust. 9,10,11,12 i 17 Załącznika Nr 12 w sprawie zasady realizacji deputatu węglowego ww Układu.

Aneks ten został zarejestrowany przez Okręgowego Inspektora Pracy w K. z dnia 04.01.1996 r.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy i niektórych ustaw /Dz.U. z 1994 r. Nr 113, poz. 547/ strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy mogły do dnia 25.11.1995 r. zawrzeć porozumienie w kwestii włączenia uprawnień i świadczeń unormowanych w ponadzakładowym układzie zbiorowym pracy zawartym przed 01.01.1987 r., albo o odstąpieniu od ich stosowania.

Z aneksu Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Przedsiębiorstw (...) w R. nie wynika by zostało

między dyrekcją zakładu a związkami zawodowymi zawarte porozumienie, o którym mowa w cytowanym wyżej art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r.

Że do zawarcia takiego porozumienia nie doszło potwierdza również Okręgowy Inspektor Pracy w K..

W treści § 1 tego aneksu podano, że zaprzestaje się wydawania deputatu węglowego lub jego pieniężnego ekwiwalentu zarówno emerytom i rencistom, którzy byli do niego uprawnieni w wysokości 3 ton rocznie jak i tym byłym pracownikom, którzy otrzymali bezpłatny węgiel w naturze w wysokości 2,5 tony rocznie.

Sąd Okręgowy odmiennie niż w wyroku z dnia 20.02.2008r w sprawie IX U 198/08 uznał, że skoro strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy nie zawarły formalnego porozumienia o odstąpieniu od stosowania uprawnień i świadczeń określonych w układach zbiorowych pracy zawartych przed dniem 01.01.1987 r. w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw /Dz.U. Nr 113, poz. 547/ to aneks Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Przedsiębiorstw (...) w R. nie może być uznany za skutecznie prawne odstąpienie od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla PW z dnia 01.02.1980 r.

Zatem emeryci i renciści z Przedsiębiorstwa (...) w R. zamieszkali w kraju zgodnie z protokołem dodatkowym nr 7 z dnia 21.11.1995 r. do Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Zakładów (...) z dnia 21.12.1991 r., których uprawnienia do bezpłatnego węgla powstały na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980 r. i którzy korzystali z nich w dniu 25.11.1995 r. zachowali prawo do bezpłatnego węgla w wymiarze 2,5 tony rocznie.

Odmienne uregulowania zawarte w powołanym wcześniej aneksie nr (...) do zakładowego układu zbiorowego pracy w świetle art. 241²⁶ kp jako mniej korzystne nie wywołują skutków prawnych.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że

ubezpieczony prawo do bezpłatnego węgla w naturze nabył na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z dnia 01.02.1980 r. i nadal zachował do niego prawo na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 1 Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Zakładów (...) z dnia 21.12.1991 r.

Zatem jest on osobą uprawnioną w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 06.07.2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych.

Między stronami jest niesporne, że Przedsiębiorstwo (...) w R.

było przedsiębiorstwem robót górniczych w rozumieniu art. 2 pkt. 2 cytowanej wyżej ustawy.

Wliczenie pełnej wartości deputatu węglowego do podstawy wymiaru świadczenia

nie może być uznane za zaspokojenie roszczeń z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w rozumieniu art. 3 ust. 1 ww ustawy.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 20.05.2008 r. sygn.akt III AUa 282/08 przyjął, że za zaspokojenie roszczenia w rozumieniu powołanego przepisu należy uznać wypłatę przez byłego pracodawcę deputatu węglowego w naturze lub jego ekwiwalentu pieniężnego oraz wypłatę przez organ rentowy ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla np. w wykonaniu wyroku sądowego.

Dlatego też Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji wyroku.

Sędzia